

**DÜNYA POLİTİKASINDA GÜVENLİK İKİLEMLERİ:
ÇATIŞAN ANLAYIŞLAR, DEĞİŞEN ÖRNEKLER VE
KAVRAMIN GELECEĞİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA**
**THE SECURITY DILEMMA IN WORLD POLITICS: A STUDY ON
THE FUTURE OF THE CONCEPT IN LIGHT OF CONFLICTING
APPROACHES AND NEW EXAMPLES**

Ali BİLGİÇ *

ÖZET

Bu çalışmada, güvenlik ikilemi kavramının tarihsel gelişimi ve değişimi, devletler, toplumlar, ve bireyler arası çok boyutluluğu ve çerçevesiyle birlikte güvenlik çalışmalarının analitik çerçevesinin genişlemesine paralel olarak tartışılacaktır. Tartışma, realist anlayışının egemen olduğu ilk dönem olan kavramın doğuşunun açıklanmasıyla başlayacaktır. İkinci adım ise Soğuk Savaş Sonrası Güvenlik İkilemine Yaklaşımlar başlığını taşımaktadır. Bu adımda, Soğuk Savaş sonrası dünyada öne çıkan yeni güvenlik sorunları ve Uluslararası İlişkiler disiplini içindeki güvenlik anlayışının gelişmesine paralel olarak güvenlik ikilemi kavramındaki değişiklikler irdelenecektir. Güvenlik İkileminin Yeniden Düşünülmesi adı altındaki üçüncü adımda, kavramın son yıllarda nasıl kökünden değiştirildiği açıklanacaktır. Bölümün sonunda, güvenlik ikilemi kavramının geleceği ile ilgili sorulara ışık tutulacaktır. Bu çalışmada yararlanılacak örnek olaylar ise Yedi Yıl Savaşları, Soğuk Savaş'ın başlangıç safhası, Küba Füze Krizi, Yugoslavya'nın parçalanma süreci ve Avrupa Birliği'nin inşa aşamaları olacaktır. Makale kavramın geleceğine yönelik soruların tartışılmasıyla sonlandırılacaktır.

Anahtarlar Kelimeler: Güvenlik İkilemi, Savaş, Çatışma, Korku, Güven

* Doç. Dr., Uluslararası İlişkiler Bölümü, Bilkent Üniversitesi. E-posta: abiligic@bilkent.edu.tr

ABSTRACT

In this article, the historical transformation and changes in the concept of the security dilemma will be assessed with respect to the multidimensionality of the analytical framework regarding states, societies, and individuals. The discussion will begin with the birth of the concept during the period when realist approaches were dominant. The second part is called Perspectives in Security Dilemmas in the Post-Cold War Era. In this part, new security problems across the world that have emerged in the Post-Cold War era and changes in the security dilemma in parallel with changes in security thinking will be examined. In the third section, Rethinking the Security Dilemma, drastic changes in the concept will be explained. The main cases in this article will be the Seven Years War, the beginning of the Cold War, the Cuban Missile Crisis, the dissolution of Yugoslavia and the construction processes of the European Union. The article will conclude with the discussion of questions regarding the future of the concept.

Keywords: Security Dilemma, War, Conflict, Fear, Trust

Giriş

Uluslararası İlişkiler (UI) disiplinin ortaya çıktığı 1919 yılından itibaren araştırmacıların cevap aradığı en temel sorulardan birisi aktörlerin güvenlik sorunları ve bu sorunların silahlı çatışmaya dönüşmeden durdurulabilmesidir. Güvenlik hassasiyetlerinin çatışmaya dönüşmesi süreçlerini belki de en iyi tanımlayan kavram olarak güvenlik ikilemi ilk kez 1950'lerde oluşturulmuştur. Kavram süreci şu şekilde açıklar: Bir aktör, diğer aktörlerin niyetlerinden tam olarak emin olamadığından kendisini savunmaya yönelik hareketlerde bulunmaya başlar. Bu hareketlerden bazıları diğerlerinin gözünü korkutmayı amaçlasa bile onlara saldırmayı amaçlamaz. Ancak bu aktörün niyetlerinden emin olamayan diğer aktörler de savunmaya yönelik harekete geçtiklerinde bir sarmal oluşur. Bu sarmal bir silahlanma yarışına, bazen de savaşa doğru evrilir. Güvenlik ikilemi en basit anlamıyla bu sarmalı tanımlar ve tarihsel olayları açıklayabileceği gibi dünya politikasındaki güncel olayları açıklamak için de kullanılabilir. Bu kavram zaman içinde değişmiş ve gelişmiştir. Bu değişim ve gelişim, dünya politikasındaki başat olaylar ve bu olayları anlamak için disiplin içinde oluşturulan güvenlik anlayışlarıyla paralel gerçekleşmiştir.